

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
Національної академії педагогічних наук України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
Державний Університет «Utena College» (м. Утена, Литва)
Гуманітарний-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VII Міжнародної
науково-практичної конференції
26-27 жовтня 2023 року

Україна, Мукачево 26-27 жовтня 2023 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Козубовська Ірина Василівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород);

Теличко Наталія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 452 с.

ISBN 978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія: Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В. В. – д.е.н., професор; Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., професор; Молнар Т. І. – д.пед.н., доцент; Горват М. В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

© Мукачівський державний університет, 2023

DR. ERDEI G. VÁLTOZÁSOK? ÚJ IRÁNYOK? VAGY MINDEN A RÉGI? – A DEBRECENI EGYETEM FELNŐTTKÉPZÉSE.....	14
DR. PÁLFI S. RESEARCH ON CHILDREN'S RIGHTS IN HUNGARIAN KINDERGARTENS	15
MATULČÍK J. KOMPARATÍVNY VÝSKUM A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA V EDUKÁCII DOSPELÝCH	16
SAKALOVÁ B. VÝCHOVA K ZDRAVIU A ZDRAVOTNÁ GRAMOTNOSŤ NA PRIMÁRNOM STUPNI VZDELÁVANIA.....	18
SHEVCHENKO – LEDYAN C. CONTROL AND SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF JUDGMENTS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS.....	20
SHEVCHENKO – LEDYAN C. SPAIN: RESPECTING HUMAN RIGHTS	22
CHOVRIY S. TRAINING OF PEDAGOGICAL PERSONNEL FOR THE SYSTEM OF PROFESSIONAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	24
CHOVRIY S., HAVOR A. THE ESSENCE OF THE “EMOTIONAL INTELLIGENCE” CONCEPT IN THE CONTEXT OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH	26
DR. PALLAY K., DR. MOLNAR F. THE IMPACT OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR ON THE STUDENT MOBILITY WITH STUDY PURPOSES FROM TRANSCARPATHTIA (UKRAINE)	28
HERTSOVSKA N., BIZHKO A. THE ROLE OF DISCOURSE COMPETENCE IN THE PROCESS OF LANGUAGE IMPROVEMENT	30
KHMYZOVA O. USING TED TALKS FOR IMPROVING LISTENING COMPREHENSION SKILLS	32
KRAVCHENKO T. THE CHALLENGES OF SCIENTIFIC COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE	33
ЩЕРБАН Т.Д., АНТОНІК Є.М. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАЛЕЖНИХ ВІД СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	35
ЩЕРБАН Т.Д., ДАНКАНИЧ А.А. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РАМКАХ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»	37
ЩЕРБАН Т.Д., ДОЛИНАЙ Т.Т. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ АГРЕСИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПАЦІЄНТА З ЛІКАРЕМ.....	39
ЩЕРБАН Т.Д., САМОЙЛОВ О.С. СХИЛЬНІСТЬ ДО СЕЛФІ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	41
ЩЕРБАН Т.Д., ХОМА П.П. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.....	43
АВШЕНЮК Н.М. ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ: БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ.....	45

САЩЕНКО Є.С. СУТНІСТЬ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	372	ЧЕКАН О.І., СІВАЧ М.І. АНАЛІЗ ЛІНГВОКОГНІТИВНОГО АСПЕКТУ ТЕМПОРИТМУ МОВЛЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ	415
СІДОР Ю.І., ЛАВРЕНОВА М.В. РОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ОСЕРЕДКІВ КЛАСУ У РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНИХ ЗАВДАНЬ НУШ	374	ЧЕКАН О.І., ШКРІБА В.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	417
СПІЦІНА А.Є. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	376	ЧЕРЕПАНЯ Н.І. ПРАВИЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ – ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.....	419
СУБОТА А.А., МАЙБОРОДА І.Є. ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....	378	ЧЕРЕПАНЯ Н.І., РОСПОПА Р.Р. СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА РИТМІЧНА ГІМНАСТИКА ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВОЇ РОБОТИ У ЗДО.....	421
ТАЙСТРА А.А., ГОРВАТ М.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ У ПРАКТИЦІ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	380	ЧЕРНИЧКО В.І. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В УМОВАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	423
ТЕНКАЧ В.В., ГОРВАТ М.В. ІННОВАЦІЙНІСТЬ У НАВЧАННІ ЯК ЗАПОРУКА УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	383	ЧОВРІЙ С.Ю., БЛИЧКО В.А. ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ШВЕЦІЇ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ	425
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., МАЛЕШКО А.Ю. ПЕДАГОГІЧНИЙ ТАКТ ЯК ОСНОВА СПІВРОБІТНИЦТВА ВЧИТЕЛЯ І УЧНЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	385	ЧОНКА В.В., ЛІБА О.М. ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПРО ФУНКЦІОНАЛЬНУ ЗАЛЕЖНІСТЬ	427
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., ОНАЦЬ М.В. ВПЛИВ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НА РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	387	ЧОРНОМОРЕЦЬ А.О., ХОМА О.М. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	430
ТУРОК В.В., МОЧАН Т.М. ОСВІТНЄ ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	389	ЧУБІРКО О.Є., ХОМА О.М. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СПІВПРАЦІ ВЧИТЕЛЯ ТА АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	432
ФАБРИЦЬ І.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕОРІЇ РІШЕНЬ ВИНАХІДНИЦЬКИХ ЗАДАЧ	392	ЧУМАК В.Г., ХОМА О.М. ПІСЛЯБУКВАРНИЙ ПЕРІОД ЯК ЗАВЕРШАЛЬНИЙ ЕТАП НАВЧАННЯ ГРАМОТИ	433
ФЕРЕНЦІ А.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. РОЛЬ КОЛЕКТИВНОЇ ТВОРЧОЇ СПРАВИ У РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	394	ШЕВЧЕНКО О.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ЖУРНАЛІСТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	435
ФІЛЕЙ В.І., ЛІБА О.М. ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	396	ШИПОВИЧ М.В. ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИКИ БАГАТОЗНАЧНИХ СЛІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	438
ХОМА О.М. ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВОРЧИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	398	ШКУРИНА А.О., МАЙБОРОДА І.Є. ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ДИЗАЙНУ І ТЕХНОЛОГІЇ	440
ЦЕГЕЛЬНИК Т.М., ГУРА А.М. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	401	ЮРІНА М.М., ЛІБА О.М. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	442
ЦІМБОТА І.М. ДО ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТО-ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	403	ЮЩИК Л.В., ПОПОВИЧ О.М. ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	445
ЧЕКАН О.І. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТИ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ: АНАЛІЗ РІВНІВ ПІДТРИМКИ	405	ЯРЕМА М.М. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	447
ЧЕКАН О.І., БЛЯК О.В. РОЗВИТОК ГОТОВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ: ІСТОРИЧНА ПЕРСПЕКТИВА.....	409		
ЧЕКАН О.І., ДИУСЬ К.І. РОЗВИТОК ТЕМПОРИТМУ МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ	411		
ЧЕКАН О.І., КУНДРИК М.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	412		

ється від позасвідомого, звертаючись до соціального середовища, освоюючи соціальний простір.

Особливості розвитку особистості в період дитинства розкрито в фундаментальних працях вітчизняних і зарубіжних психологів, серед яких – А. Адлер, А. Валлон, Е. Еріксон, З. Фройд, Ж. Піаже та ін. Проблеми розвитку особистості дитини визначаються численними психологічними теоріями, в яких відображено специфічні погляди на становлення, розвиток і зміни особистості дитини. Наукові уявлення сформувалися в руслі біогенетичного, психодинамічного (психоаналіз і теорія рис), соціодинамічного (теорія ролей і теорія соціального навчання), інтеракціоністського (теорія соціальної взаємодії) і гуманістичного (теорія самоактуалізації і теорія пошуку сенсу життя) та інших напрямів.

Водночас на зародження початкових концепцій розвитку особистості мала вплив й теорія Ч. Дарвіна, який вперше ініціював ідею розвитку за певними законами. Однією з перших теоретичних концепцій психічного розвитку стала концепція рекапітуляції. Вона базувалася на біогенетичному законі Е. Геккеля, в якому онтогенез визначається як коротке і динамічне повторення філогенезу. Означений закон сформульовано стосовно ембріогенезу, однак американський психолог Ст. Холлу інтерпретував його відповідно до процесу онтогенетичного розвитку дитини. Водночас Ст. Холл узагальнив, що дитина в своєму розвитку швидко повторює розвиток людського роду [2].

Психолог Термен, учень Ст. Холла, здійснив одне з найтриваліших у історії психології лонгітюдних досліджень. Упродовж 50 років учений вивчав грані обдарованості в дітей. Дослідником розроблено тести аналізу розумових здібностей, в яких для виміру результатів запропоновано поняття «коефіцієнт інтелектуальності» та положення про те, що означений коефіцієнт залишається незмінним упродовж життя людини.

Отож, проблема розвитку особистості є однією з провідних у філософії, соціології, психології, освіті та інших наук, кожна з яких вивчає особистість, керуючись актуальним для неї предметом дослідження. Особистісне становлення з урахуванням актуальних концепцій означених наук характеризується вченими як цілісна система біологічних, фізіологічних, психічних, соціальних структурних компонентів. Розвиток особистості трактується передусім як процес формування соціальних якостей індивіда в результаті його виховання та входження в соціальне середовище. Однак у сучасній українській і зарубіжній науці практично не існує уніфікованої теорії, яка забезпечує цілісне уявлення щодо згаданої проблеми.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь. 1997. 374 с.
2. Хомич Л. О. Система психолого-педагогічної підготовки вихователя ЗДО: дис.. доктора пед. наук: 13.00.04. Київ, 1998. 408 с.

ЧЕКАН О.І.,

СІВАЧ М.І.

Мукачівський державний університет, Україна

АНАЛІЗ ЛІНГВОКОГНІТИВНОГО АСПЕКТУ ТЕМПОРИТМУ МОВЛЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Механізм мовленнєвої діяльності у період інтенсивного формування є уразливим під впливом різноманітних факторів (анатоμο-фізіологічних, соціальних, психічних). Вирішення проблем розвитку мовлення дітей повинно починатись в дошкільному віці, оскільки воно травмує психіку дитини, обмежує її комунікативні можливості, спотворює розвиток особистісних якостей та ускладнює соціальну адаптацію.

Загальні методологічні засади когнітивної лінгвістики уможливають дослідження когнітивних особливостей фонетичних явищ, зокрема дозволяють аналізувати та інтерпретувати ритмо-інтонаційну організацію англійських віршованих текстів. Базовим для дослідження фонетичних одиниць у лінгвокогнітивному ключі вбачається твердження про те, по-перше, фонетична система мови розглядається як невід'ємний складник мисленнєвої діяльності людини, що тісно пов'язана з когнітивними процесами [2]. По-друге, звукові репрезентації, будучи складником мисленнєвої діяльності людини, виникають унаслідок взаємодії з когнітивними процесами мовця, а застосування когнітивного підходу до фонетичних і фонологічних досліджень дає можливість виявити когнітивні основи мовлення.

Як відомо, істотно важливою ланкою цих схем (Н.Бернштейна і П.Анохіна), як і моделі поведінкового і, зокрема, мовленнєвого акту Дж.Міллера – Ю.Галантера – К.Прибрама, є ланка «моделі майбутнього» (М.Бернштейн), або «акцептора дії» (П.Анохін), або «образу» (Дж. Міллер і ін.). Важливо підкреслити, що ця ланка створюється майже одночасно з програмою дії, випереджаючи конкретну реалізацію останньої. Виходячи із загальної теорії діяльності та її положення про виникнення внутрішніх розумових дій із зовнішніх процесів і зовнішньої діяльності увага всіх педагогів спрямовується на широкі корекційні можливості предметно-практичної діяльності.

Наукові дослідження Л.Щерби свідчать про те, що, лише діяльнісний підхід може відобразити сутнісну природу процесів ритмізації мовлення.

Враховується необхідність моторно-рухової ритмізації мовленнєвого потоку, що враховує енергетичні вимовні витрати і можливості оперативної фонетичної пам'яті.

Ритмо-інтонаційна організація мовлення, безсумнівно, тісно пов'язана із когнітивною діяльністю мовця. І.Зимня вважає, що інтонаційне оформлення підпорядковується комунікаційному наміру, і в зв'язку з цим особливого значення набуває при визначенні умов механізмів сприйняття і відтворення ритмічних та інтонаційних структур.

Існує припущення, що ритмізація мовлення пов'язана зі створенням абстрактних когнітивних схем, які виконують управляючу функцію по відношенню до етапу артикуляції.

М.Жинкін, досліджуючи механізми побудови мови, встановив, що для мовленнєвої реалізації важливі обидва види пам'яті: довготривала (постійна), як сховище матеріалу, і короткочасна (оперативна), як засіб виконання конкретних мовних реалізацій.

Фонаційні механізми, що включають механізми голосоутворення, звукоутворення, сегментування, інтонування, визначаються роботою механізмів дихання, тимчасовою і ритмічною організацією вимови і особливостями оперативної пам'яті мовця. Оперативна пам'ять «являє собою органічний компонент будь-якої діяльності, поточне запам'ятовування, коли завдання запам'ятовування ставиться не ззовні, а викликається природною необхідністю при виконанні дії, причому збереження матеріалу потрібно тільки на час його переробки» [2]. Саме в оперативній пам'яті утримуються і з'єднуються образи сприйняття, зв'язуються і первинно узагальнюються, обробляються мовні одиниці. Процеси осмислення, утримання пам'яті, попередження служать тими внутрішніми механізмами, за допомогою яких здійснюється дії основного операційного механізму мовлення.

Дитина народжується з певним набором механізмів самоконтролю, що функціонують на біологічному рівні. Надалі механізми самоконтролю розвиваються відповідно до генетичної програми, і при цьому кожен вид біологічної саморегуляції з включеним в неї самоконтролем, з'являється на певній стадії розвитку організму. Механізми самоконтролю вищих рівнів життєдіяльності формуються у дитини тільки в процесі його подальшого виховання [2].

Отже, враховуючи постійне зростання кількості дітей дошкільного віку, що потребують розвиткової роботи по темпоритму мовлення та усі описані аспекти, ми можемо стверджувати про необхідність подальших досліджень особливостей темпо-ритмічних порушень мовлення та їх подолання, що підкреслює актуальність розробки методичного забезпечення щодо роботи над темпо-ритмічними порушеннями мовлення у дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція): наказ № 33 від 12.01.2021 р. МОН України. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 17.11.2021).
2. Система оцінювання діагностичної карти мовленнєвої готовності дитини старшого дошкільного віку до вступу до школи: свідоцтво про право власності на науковий твір № 75866; заяв. № 76984, 10.01.2018; опубл. 12.01.2018. 3 с.

ЧЕКАН О.І.,

ШКРІБА В.В.

Мукачівський державний університет, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В умовах потужної інформатизації системи освіти дедалі гостріше постають проблеми педагогічного, психологічного, культурологічного захисту дітей дошкільного віку від надлишкових, деструктивних та руйнівних впливів ЗМІ. Звідси – першочергова потреба формування в дітей неупередженого й водночас критичного ставлення до медіа-продукції, навчання їх способів збереження та підтримання психічного і фізичного здоров'я в умовах так званої «екранної культури». Сьогодні підвищуються зусилля освітян усього світу щодо педагогізації та гуманізації інформаційного середовища, активізується їх участь у процесах масової комунікації, а також у діяльності суспільних інституцій, покликаних контролювати діяльність ЗМІ відповідно до пріоритетних загальнолюдських цінностей спільноти.

У вітчизняній та зарубіжній науці розроблено концепції соціалізації особистості (І. Зверева, А. Капська, І. Рогальська, С. Савченко, С. Харченко); розкрито соціально-педагогічні аспекти проблеми (А. Богущ, О. Бодальов, Н. Грама, Т. Жаровцева, В. Караковський, І. Кон, Ю. Косенко, С. Литвиненко, А. Мудрик, Л. Новикова, Т. Степанова, Я. Щепанський.); визначено соціальну компетентність особистості на ранніх етапах соціалізації (Ю. Богинська, О. Караман, О. Кононко, С. Курінна, І. Печенко, Р. Пріма).

Характеристика процесу соціалізації особистості, створення її теоретичної основи, дослідження соціально-педагогічної природи системи соціалізації знайшли відображення у працях вітчизняних учених Т. Білонова, Н. Голованової, В. Ільїна, І. Зверєвої, Л. Коваль, О. Караман, М. Лукашевича, Л. Міщик, В. Слюсаревського, Ю. Сичова, Н. Щуркової та ін.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>